

**A SZENTATYA, FERENC PÁPA ÜZENETE
A BETEGEK 31. VILÁGNAPJÁRA
2023. FEBRUÁR 11.**

„Viselj rá gondot!”

Az együttérzés mint a gyógyítás szinodális gyakorlata

A betegség emberi tapasztalatunk részét képezi. De embertelenné válhat, ha elszigetelten és elhagyatottan kell megélni, ha nem kíséri gondoskodás és együttérzés. Egy közös gyaloglás során megszokott dolog, hogy valaki nem érzi jól magát, hogy fáradtság vagy valamilyen kellemetlen esemény miatt meg kell állnia. Ezekben a pillanatokban tűnik ki, hogy az úton miként haladunk: valóban *együtt haladunk*, vagy csak ugyanazon az úton megyünk, ahol mindenki a saját érdekeire figyel, és hagyja, hogy a többiek „boldoguljanak, ahogy tudnak”. Ezért most, a Betegek 31. Világnapján, a szinodális együttthaladás során arra hívlak benneteket: gondolkodjatok el, hogy épp a gyengeség és a betegség megtapasztalása által tanulhatunk meg együtt vándorolni Isten stílusában, mely közelség, együttérzés és gyengédség.

Ezekiel próféta könyvében, egy nagyszerű jövődőlésben, amely Ezekiel látomásának egyik csúcspontja, az Úr így szól: „Magam terelgetem majd juhaimat és magam telepítem le őket – mondja az Úr, az Isten. Megkeresem az elveszettet, visszaterelem az elszéledtet, bekötözöm a sérültet. [...] Az igazság szerint legeltetem őket” (Ez 34,15–16). Az elveszettség, a betegség és a gyengeség megtapasztalása utunk természetes része: ezek nem zárnak ki bennünket Isten népéből, épp ellenkezőleg, az Úr figyelmének középpontjába állítanak, aki Atyánk, és nem akarja, hogy az út során egyetlen gyermeke is elveszen. Ezért tőle kell tanulnunk, hogy valóban együtt vándorló közösséggé váljunk, mely képes ellenállni a selejtezés kultúrájának fertőzésével szemben.

A *Fratelli tutti* enciklika, mint tudjátok, az irgalmas szamaritánus példázatának kortárs olvasatát kínálja. Ezt választottam kiindulópontnak ahhoz, hogy kilépjünk „egy zárt világ árnyékából” és „egy nyitott világot gondoljunk el és teremtsünk meg” (vö. 56.). Mély kapcsolat van ugyanis Jézus e példabeszéde és a testvériség tagadásának mai számos módja között. Különösen az a mozzanat, hogy a megvert és kirabolt embert az út szélén *magára hagyják*, azt az állapotot írja le, amelyben nagyon sok testvérünk találja magát, amikor a legnagyobb szüksége lenne a segítségre. Nem könnyű megkülönböztetni az élet

és az emberi méltóság elleni támadások között a természetes okokból fakadókat azoktól, amelyek igazságtalanság és erőszak következményei. Valójában ma az egyenlőtlenség mértéke és a kevesek érdekeinek túlzott érvényesülése olyannyira befolyásolja az emberi környezetet, hogy nehéz bármilyen tapasztalatot „természetes jelenségnek” tekinteni. Minden szenvedés egy „kultúra” keretei között és annak ellentmondásai közepette zajlik.

Ami azonban itt fontos, az a magánynak, az elhagyatottság állapotának felismerése. Ez a sérelem minden más igazságtalanságnál könnyebben orvosolható, mert – ahogy a példabeszéd mondja – megszüntetéséhez csak egy pillanatnyi figyelem, az együttérzés belső mozdulata kell. Két vallásosnak tartott utazó meglátja a sebesültet, de nem áll meg. A harmadik azonban, egy samaritánus, egy megvetett ember megszanja, gondjába veszi az úton heverő embert, és testvérként bánik vele. Így, anélkül, hogy gondolna erre, megváltoztatja a dolgokat, és egy testvériesebb világot teremt.

Testvéreim, a betegsége soha nem vagyunk felkészülve; és gyakran nem vagyunk felkészülve arra sem, hogy beismerjük életkorunk előrehaladását. Félünk a sebezhetőségtől, és a mindent átjáró piaci kultúra arra készlet, hogy letagadjuk azt. A törekénység számára nincs hely. Így, ha bajok, csapások érnek bennünket, a padlóra küldenek. Ilyenkor előfordulhat, hogy mások elhagynak bennünket, vagy mi érezzük úgy, hogy el kell távolodnunk tőlük, hogy ne jelentsünk terhet számukra. Ez az első lépés a magány felé, és mérgezni kezd bennünket az igazságtalanság keserű érzése, amely miatt még az ég is bezárulni látszik. Nehéz ugyanis megőrizni a békénket Istennel, amikor a másokkal és önmagunkkal való kapcsolatunk megromlik. Ezért olyan fontos, hogy az egész Egyház a betegséggel találkozáskor is az irgalmas samaritánus evangéliumi példájához mérje magát, hogy hiteles „tábori kórházzá” váljon: küldetése ugyanis – különösen a jelenlegi történelmi körülmények között – a gondoskodás gyakorlásában jut kifejezésre. Mindannyian törekények és sebezhetőek vagyunk; mindannyiunknak szüksége van arra az együttérző figyelemre, amely tudja, hogyan kell megállni, közeledni, gyógyítani és felemelni. A betegek élethelyzete ezért olyan felhívás, amely megtöri a közömbösséget és lelassítja azok lépteit, akik továbbmennének, mintha nem is lennének testvéreik.

A betegek világnapja valójában nemcsak imára és a szenvedőkhöz való odafordulásra hív, hanem arra is, hogy Isten népe, az egészségügyi intézményrendszer és a civil társadalom nyitottá váljon egy új, közös együttaladásra. Ezekielnek a bevezetőben idézett prófécijája nagyon kemény ítéletet mond azok prioritásairól, akik a nép felett a gazdasági, kulturális és közhatalmat gyakorolják: „A tejet felhasználtatok eledelül, a gyapjút ruházatul, a kövér állatokat levágtátok, de a nyáját nem legeltettétek. A gyengét nem gyámolítottátok, a beteget nem gyógyítottátok, a sérültet nem kötöttétek be. Nem mentetek utána az eltévelyedettnek, nem kerestétek meg az elveszettet. Durván és kegyetlenül hatalmaskodtatok fölöttük” (Ez 34,3–4). Isten ígéje mindig megvilágosító és időszerű. Nemcsak akkor, amikor elítél, hanem akkor is, amikor valamire buzdít. Az irgalmas samaritánusról szóló példabeszéd befejezése azt sugallja, hogy a személyes találkozással kezdődő testvéri bánásmód gyakorlása kiterjeszhető a szervezett gondoskodásra is. A szállás, a fogadás, a pénz, egymás tájékoztatásának ígérete (vö. Lk 10,34–35): mindez a papok szolgálatára, az egészségügyi és szociális ellátásban dolgozók munkájára, a családtagok és az önkéntesek elkötelezettségére emlékeztet, akiknek köszönhetően a jóság nap mint nap, a világ minden táján szembeszáll a rosszal.

A világvjárvány éveit fokozták hálánkat azok iránt, akik napról napra az egészségügyért és a tudományos haladásért dolgoznak. Nem elegendő azonban, hogy egy ilyen kollektív

tragédiát csupán a hősök tiszteletével hagyjunk magunk mögött. A koronavírus-járvány próbára tette a szakértelem és a szolidaritás nagyszerű hálózatát, és megmutatta a meglévő jóléti rendszerek strukturális korlátait. A hála mellett ezért elengedhetetlen, hogy aktívan keressük azokat a stratégiákat és erőforrásokat, amelyek minden országban és minden ember számára biztosítják az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférést és az egészséghez való alapvető jogot.

„Viselj rá gondot” (Lk 10,35) – ez a szamaritánus kérése a fogadóshoz. Jézus hozzánk is ezt a felszólítást intézi, és így biztat: „Menj, és tégy te is hasonlóképpen!” Ahogyan a *Fratelli tutti* enciklikában hangsúlyoztam: „A példázat megmutatja, hogy milyen kezdeményezésekkel építhető újjá egy közösség olyan férfiak és nők által, akik azonosulnak mások gyengeségével, elutasítják egy kirekesztő társadalom létrehozását, közel kerülnek egymáshoz, felemelik és talpra állítják az elesetteket, a közös jó érdekében” (67), hiszen „a teljességre vagyunk megalkotva, amely csak a szeretet által érhető el. Nem lehetünk közömbösek a szenvedéssel szemben” (68).

2023. február 11-én is úgy tekintünk a lourdes-i kegyhelyre, mint próféciára, az Egyházra bízott tanításra a modern korban. Nem csak az számít, ami jól működik, és nem csak az az ember fontos, aki termelni tud. Isten népe életének középpontjában a betegek állnak, az Egyház velük együtt halad előre, egy olyan emberiség próféciájaként, amelyben mindenki értékes és senkit sem leselejtezendő.

Máriának, a betegek gyógyítójának közbenjárására bízlak mindannyiótokat, akik betegek vagytok; titeket, akik a családban, a munkahelyen, a tudományos kutatás területén és önkéntesként gondoskodtok róluk; és titeket, akik a testvériség személyes, egyházi és polgári kötelekeinek ápolásán dolgoztok.

Mindenkinek szívből küldöm apostoli áldásomat.

Kelt Rómában, a Lateráni Szent Jánosnál, 2023. január 10-én.

Ferenc